

Overweging Kerstnacht, 24-12-2019, Adri van Dijk

We komen samen in de nacht. De nacht is donker en kan gevaarlijk zijn: het is vaak de tijd van overvallers, bankkrakers, van moordenaars in de stad. Veel wat het daglicht niet kan verdragen gebeurt in de nacht. De nacht kan ook moeilijk zijn, als je slaap niet kunt vatten, omdat je te druk bent, of ziek, of ongerust. Onrust, oorlog, honger door armoede ontnemen veel mensen in onze wereld de slaap en de broodnodige rust.

Maar de nacht is ook: stilte, rust, en slaap. We hebben de activiteiten en drukte achter ons gelaten; het is de tijd voor verkwikking, herstel en dromen. De rust en ontspanning van de nacht geven je nieuwe energie voor de dag, die voor je ligt. Soms staan we op met verassende gedachten en nieuwe ideeën. In de strenge kloosters beginnen de gebeden in nacht/vroege ochtend. Het is mooi om 's nachts een gezamenlijke voettocht te houden; die rustieke sfeer brengt je dicht bij elkaar en nodigt uit tot vertrouwelijke gesprekken. Het licht van de sterren kan een aparte sfeer geven.

We komen in deze nacht bij elkaar om de woorden te horen over de geboorte van een kind. Als een kind geboren wordt roept dat veel in ons op: dankbaarheid, maar ook verantwoordelijkheid; vertedering, maar ook machteloosheid- je hebt niet alles in handen. Zo'n weerloos kind slaat alle gedachten aan geweld en macht uit handen.

Deze nacht verenigt ons ook. We zijn niet druk met al onze belangen, maar we horen hetzelfde verhaal en worden uitgenodigd om stil te zijn, te vieren, te zingen en te gedenken. De stilte mag spreken om te luisteren, te overwegen en te overdenken, waar het ons om gaat in onze tijd en wereld.

We lezen een wonderlijk verhaal. Alleen Lukas en Mattheus schrijven een geboorteverhaal. (De andere twee evangelisten beginnen te vertellen over de volwassen Jezus). Ze schrijven over die Jezus die ze hebben meegemaakt, en die voor hen leidsman en koning is geworden

Als wij een groot mens willen eren, dan richten we soms een standbeeld op, of we maken een TV programma of maken een CD.

Maar in de tijd van Jezus was het niet ongebruikelijk om een koning, een keizer, een veldheer te eren met een geboorteverhaal. Dat was geen verhaal, dat precies weergaf hoe het was gebeurd (als ze dat al wisten!), maar de grote daden van de held werden terug geprojecteerd in het kleine kind, dat tot een held zou uitgroeien. Ze werden uit een maagd geboren om aan te geven dat het godenzonen waren (de goddelijke keizer bv.).

Daarom wordt in de verhalen van Lukas en Mattheus ook koning Jezus uit een maagd geboren worden. En zijn goddelijke afkomst en verbondenheid wordt nog eens extra weergegeven door het optreden van engelen, die in de Schrift de boodschappers van God zijn.

Maar het is ook een kind van mensen, en een dienaar van mensen.

Lukas heeft in zijn Evangelie veel aandacht voor mensen, die aan de zijkant staan, die arm zijn, niet meetellen. Hij kan dus Jezus, die zelfs geen steen had om zijn hoofd op te leggen en die als een misdadiger aan het kruis was geslagen, niet geboren laten worden op een bijzondere plaats als de koninklijke suite van het Bronovo-ziekenhuis. Jezus wordt in zijn verhaal nog niet eens geboren in een huis, een herberg, maar in de stal van een herberg, in een voerbak.

En wie mogen het eerst van zijn geboorte horen? Dat zijn zij, die aan de rand van de samenleving leven, de herders, die niet zo'n beste naam hadden bij de mensen en zeker niet bij de hooggeplaatsten. Lukas benadrukt in zijn evangelie sterk dat het met name de armen en de verlorenen zijn, die zich in Gods liefde mogen verheugen. Hij geeft ook aan, wat staat in de eerste lezing) dat zij, die duisternis leven het Licht zullen zien, bevrijding, toekomst, nieuw leven.

Je vraagt je af,- zo zeiden bij de voorbereiding- hoe dit kerstverhaal gelezen wordt door mensen en kinderen, die op de vlucht zijn, die via de Middellandse zee terecht zijn gekomen in Roemenië of Griekenland, Italië. Die niet eens een stal hebben , maar een tent, waarbij de matras, waarop ze moeten slapen, nat is geworden van het regenwater. Die op zoek zijn naar een goed bestaan en die weggestuurd zullen worden , terug naar het land waar ze vandaan komen. Geen onderdak bij ons in ons rijke westen.. Kan dat eigenlijk wel? moet dat? mag dat? Dat zijn moeilijke vragen!!

De eerste lezing komt uit de profeet Jesaja. Het is een soort lied van dankbaarheid en vreugde. Maar het is een visioen, een toekomstdroom. Het rijk was bezet door de koning van Assyrië , maar de koning van Israël heeft een kind gekregen , een jongen. Dat kind zal de overheerser weggagen en het juk van de onderdrukking zal hij afwerpen, de stok waarmee ze worden geslagen zal hij kapot slaan en het volk, dat nog in de duister leeft, zal een groot licht zien, een licht van vrijheid en verlossing. Dat kind zal een wonderbare raadsman zijn voor het volk, een held, een vredevorst. Hij zal een vader zijn voor het volk. Hij zal koning van vrede zijn en recht, er zal gerechtigheid heersen in het land. Dat wij vandaag lezen, wil zeggen dat het een visioen, toekomstdroom is van Jezus, een droom van ons.

We weten soms eigenlijk niet zo goed wat we met het Evangelie, de Bijbel aan moeten.. We voelen vaak zo machteloos. Wat kunnen we doen aan de verandering van onze maatschappij? Aan de misdaad, de verharding in onze samenleving, aan de oppervlakkigheid die vaak heerst in de media?. We zien ook steeds vaker mensen in protest: de boeren en mensen uit de bouw op weg naar Den Haag, de mensen in de verzorging die protesteren tegen onvoldoende salaris en hoge werkdruk. Maar Jesaja durft het te schrijven, omdat hij gelooft in de Heer der heerscharen, "de Heer der hemelse machten zal het tot stand brengen", stond in onze eerste lezing.

Vanuit zijn en ons geloof mogen we hopen dat niet de vijandschap en de ondergang, onderdrukking het laatste woord hebben , maar redding, vrijheid, de vrede en niet de vijandschap...

Daar komen we aan de wortels van ons geloof.. Durf je dat geloven? dat dat telkens weer zal gebeuren ook in onze tijd, in ons leven, in onze geschiedenis.!!

Het visioen, wordt dan hier, dan daar werkelijkheid. En dat doet natuurlijk ook een beroep op onze inzet en onze verantwoordelijkheid. We kunnen niet op onze lauweren rusten. "Je moet ook werken aan het visioen", zei iemand in de werkgroep.

Ja dat is best moeilijk: om altijd weer proberen vrede te bereiken , om te werken aan goede verhoudingen, in de school, gezin, buurt, om een positieve houding te blijven houden t.o.v. de vluchteling, de bedelaar in de straat, en de mensen, die wel willen maar niet kunnen werken. Dus .. Doen wat jij kunt , met jouw mogelijkheden en jouw kennis en kunde.. We zijn niet machteloos.

En we staan niet alleen. Met ons en om ons zijn er altijd mensen, die positief staan in onze gemeenschap... mensen van licht. Met ons is de Heer, God van licht.

Dat de vrede en het licht van Christus in ons mag groeien, van dag tot dag.

Ik wens u allen een zalig Kerstfeest.